

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

IMHALLEF

**Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)**

Illum 31 ta' Jannar, 2017

Rikors Guramentat : 153/15 AL

A B

vs

**Dr Victor Bugeja u I-PL Katrina Zammit Cuomo mahtura
b'digriet tas-26 ta' Gunju 2015 bhala kuraturi deputati
ghall-assenti C B**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ippresentat mill-attrici, li permezz tieghu ppremettiet :

1. Illi minn zwieg ta' bejn il-kontendenti twieldu zewgt itfal gewwa l-Olanda jsimhom X Y B li twieldet fl-10 ta' Ottubru 2004 u N H B li twieldet fl-20 ta' April 2006 (kif jidher mill-anness certifikati tat-twelid hawn markati Dokumenti "A" u "B" u t-traduzzjoni rispettiva taghhom hawn markati Dokumenti "C" u "D");

2. Iz-zwieg ta' bejn l-kontendenti tkisser irrimedjabbilment u l-partijiet ottjenew digriet ta' divorzju mill-Qorti tad-Distrett tal-Olanda fil-11 ta' April 2012 kif jidher mid-dokument hawn anness u markat Dokument "E", li traduzzjoni tieghu qed tigi hawn annessa u markata Dokument "F";
3. Illi minkejja d-divorzju ta' bejn il-kontendenti, il-partijiet qatt ma rregolaw il-kura u l-kustodja ta' wliedhom X Y u N H u ghalhekk sallum il-kura u l-kustodja ghadha wahda kongunta bejn il-partijiet;
4. Illi llum, il-konvenut C B jinsab mahrub u mhux rintraccjabbli internazzjonalment, kif jirrizulta mid-dokument rilaxxat mill-Awtorita' Centrali tal-Gvern ta' Malta hawn anness u markat Dokument "G";
5. Illi minhabba dan, l-esponenti sabet ruhha fl-impossibilita' li tiehu certa decizionijiet relatati mas-safar tal-istess minuri. Il-konvenut C B ilu mahrub u nieqes minn hajjet uliedu ghal snin twal minghajr ebda kuntatt mal-esponenti jew mal-minuri;
6. Illi l-Qorti tad-Distrett tal-Aja diga' ddekretat li m'ghandhiex kompetenza tisma u tiddeciedi kawza ghall-kura u l-kustodja tal-imsemmija X Y u N H a bazi tal-artikolu 265 tal-Kodici tal-Procedura Civili tal-Olanda u skont l-artikolu 8, paragrafu 1 tar-Regolament tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea numru 2201/2003, kif jidher mid-digriet hawn anness u markat Dokument "H";
7. Illi l-esponenti u wliedha ilhom jirrisjedu f'Malta b'mod kontinwu ghal madwar hames snin. Il-minuri t-tnejn jattendu l-iskola San Andrea u ghandhom hajjithom stabbilita hawn Malta kif ukoll ghandha ommhom l-esponenti;
8. Illi l-esponenti tixtieq tirregola l-kura u l-kustodja in konnessjoni ta' wliedha minuri X Y u N H u ghal dan il-ghan talbet lir-Registratur tal-Qorti Civili sabiex jahtar medjatur u jwassal lill-kontendenti fi ftehim ai termini tal-Avviz Legali 397 tal-2003;
9. Illi minhabba l-assenza assoluta tal-konvenut, il-medjazzjoni ma seta'jkollha ebda rizultat u b'digriet ta' din il-Qorti tat-12 ta' Mejju 2015 (hawn anness u markat bhala Dokument "I") l-esponenti giet debitament awtorizzata sabiex tipprocedi bil-kawza opportuna;

Talbet ghar-ragunijiet premessi li l-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex, previa kull dikjarazzjoni li tirrizulta mehtiega:

- (i) Tafda l-kura u l-kustodja tal-minuri X Y u N H f'idejn l-esponenti wahedha, u konsegwentement tawtorizza lill-esponenti sabiex, tiehu hi wahedha kull decizjoni, kemm ordinarja kif ukoll straordinarja, relatata mal-minuri X Y u N H, inkuz dawk relatati mal-edukazzjoni s-sahha u l-benessere taghhom;
- (ii) Tawtorizza lill-esponenti sabiex tkun tista tapplika hi wahedha, minghajr il-htiega tal-kunsens tal-intimat, ghall-passaport jew kwalsijasi tigdid tieghu, tal-minuri wliedha X Y u N H;

Bl-ispejjez;

Rat il-lista tax-xhieda tal-attrici

Rat ir-risposta guramentata tal-kuraturi deputati, li permezz taghha eccepew :

1. Illi l-esponenti ma humiex edotti bil-fatti tal-kawza odjerna u jirrizervaw li jintavolaw ecezzjonijiet ulterjuri jekk jkun il-kaz;

Rat il-lista tax-xhieda tal-kuraturi deputati;

Semghet lix-xhieda li tressqu ;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi prodotti u l-atti ta' dan il-proċediment;

Rat illi l-kawza tħalliet għas-sentenza għallum;
Ikkunsidrat :

KONSIDERAZZJONIJIET

Illi l-Qorti għandha quddiemha kawża bejn ir-rikorrenti u żewġha C B, minnu legalment iddivorzjata¹, fejn qiegħda tintalab tafda l-kura u l-kustodja ta' uliedhom minuri X Y B u N H B lir-rikorrenti. L-intimat huwa assenti minn Malta, u għalhekk qed jiġi debitament rappreżentat f'dawn il-proċeduri mill-Kuraturi mañtura għal dan l-iskop.

Fl-ewwel lok, il-Qorti tirrileva, partikolarment għall-iskop tal-gurisdizzjoni tagħha, illi jirriżultalha li l-minuri X Y u N H, is-suġġetti ta' din il-kawża, jgħixu u qiegħdin hawn Malta flimkien ma' ommhom ir-rikorrenti, jattendu skola hawn Malta u jinsabu domiciljati Malta. Mis-sentenza tad-divorzju bejn il-partijiet, ġja ċċitata, jirriżulta illi l-attriċi kienet diġa ttrissjedi hawn Malta. Fl-istess sentenza, huwa rikonoxxut illi t-tfal kienu jtrissjedu mal-omm, allura hawn Malta *"The children are currently living with the wife"*. In vista ta' dan, l-istess Qorti ddeterminat li l-minuri għandhom jibqgħu jtrissjedu regolarment mal-omm.

Il-fatti tal-kawża, fil-qosor huma s-segwenti²:

- (a) Il-koppja Olandiża B iżżewġu fit-2 ta' Lulju 2004 ġewwa Ayia Napa f'Ċipru u kellhom żewġ ulied miż-żwieġ, X Y, imwielda fl-10 t'Ottubru 2004³ li għaldaqstant illum għandha tnax-il (12) sena, u N H imwielda fl-20 t'April 2006⁴ li għaldaqstant illum għandha għaxar (10) snin;
- (b) L-attriċi u l-minuri oltre ċ-ċittadinanza Olandiża, għandhom ukoll cittadinanza Pollakka;
- (c) Huma ilhom jgħixu hawn Malta minn Settembru 2010.

---

¹ Ara d-digriet finali ta' divorzju ddatat 11 t'April 2012 u mañruġ mill-Qorti ta' Dordrecht (Olanda), fol. 23 tal-proċess.

² Dawna jirriżultaw mill-affidavit tal-attriċi fol. 42 tal-proċess u mid-dokumenti oħra esebiti.

³ Ara t-traduzzjoni taċ-ċertifikat tat-twelid tagħha, fol. 8

⁴ Ara t-traduzzjoni taċ-ċertifikat tat-twelid tagħha, fol. 10

- (d) Fis-sena 2012, l-attriċi u l-konvenut assenti kisbu d-divorzju minn Qorti Olandiża, liema Qorti oltre li ppronunċjat id-divorzju, żammet il-kura u l-kustodja tal-ulied bħala waħda kongunta b'dana illi *“the principal residence of the following minors will be with the wife”*;
- (e) Wara d-divorzju, il-konvenut assenti tilef l-interess fil-minuri, waqqaf il-kuntatt magħhom u qatt ma ħallas il-manteniment ordnat fis-sentenza tad-divorzju;
- (f) Ir-rikorrenti tilfet kull kuntatt ma' żewġha u lanqas taf jekk għadux jirrisjedi fl-Olanda; Jirriżulta mir-riċerka li saret mid-Dipartiment tal-Istandards Soċjali illi l-istess konvenut mhux reġistrat fid-“Dutch Population Register” u li jidher bħala emigrat mill-14 t'Awwissu 2012.⁵ L-attriċi tallega li huwa kkusidrat bħala persuna nieqsa, u li ma jistax jiġi traċċat imkien;
- (g) Ir-rikorrenti għamlet petizzjoni lill-Qorti Distrettwali ta' “The Hague” biex titlob illi l-kura u l-kustodja tal-ulied minn waħda kongunta tiġi fdata esklussivament lilha. Permezz ta' digriet mogħti fid-19 ta' Diċembru 2014⁶, il-Qorti ddeċidiet li m'għandhiex il-kompetenza li tittratta r-rikors stante li r-residenza tal-minuri hija Malta;
- (h) tispjega illi l-passaporti tal-ulied huma skaduti, u minħabba l-assenza tal-missier ma jistgħux jiġu mġedda; Dan ifisser li ma jistgħux joħorġu minn Malta sija fuq btala u sija biex iżuru l-qraba tagħhom fil-Polonja;

PRINĊIPJI LEGALI

---

⁵ Ara d-dokument email mill-Abduction Officer Joseph L. Camilleri, fol. 29

⁶ Fol. 30

Illi huwa ritenut fil-ġurisprudenza tagħna li, f'kawżi bħal din, il-Qorti għandha tikkunsidra l-aqwa interess tal-minuri.

Fil-kawża Jennifer Portelli pro.et noe. vs. John Portelli⁷ intqal: *“Jingħad illi l-kura tat-tfal komuni tal-miżżewġin, sew fil-liġi antika u sew fil-liġi viġenti, kif ukoll fil-ġurisprudenza estera u f'dik lokali hija regolata mill-prinċipju tal-aqwa utilita' u l-akbar vantaġġ għall-interess tal-istess tfal li ċ-ċirkustanzi tal-każ u l-koeffiċjenti tal-fatti partikulari tal-mument ikunu jissuġġerixxu. Illi in konsegwenza, ir-regola sovrana fuq enunċjata għandha tipprevali dwar il-kustodja u l-edukazzjoni tat-tfal komuni tal-miżżewġin, sew meta l-konjuġi jisseparaw ruħhom ġudizzjarjament, sew meta jiġu biex jisseparaw konsenswalment,”*

Illi fil-kawża fl-ismijiet Susan Ellen Lawless vs. Il Reverendo George Lawless⁸, il-Qorti kienet qalet illi *“la cura ed educazione dei figli, nel caso che la moglie non continua ad abitare col marito, deve essere commessa ed affidata a colui, fra i conjughi, che si riconoscerà' piu atto ed idoneo a curarli ed educarli, avuto riguardo alla loro eta', ed a tutte le circostanze del caso – sotto quei provvedimenti, che si reputino spediti pel vantaggio di tali figli”.*

Illi ngħad ukoll fil-kawża fl-ismijiet John Cutajar vs. Amelia Cutajar et⁹ u Maria Dolores sive Doris Scicluna vs. Anthony Scicluna¹⁰ illi *“apparti l-ħsieb ta' ordni morali u dak ta' ordni legali, li għandhom setgħa fil-materja ta' kura u kustodja tat-tfal in ġenerali, il-prinċipju dominanti 'in subjecta materia', li jiddetermina normalment u ġeneralment il-kwistjonijiet bħal din insorta f'dina l-kawża, huwa dak tal-aktar utilita' u dak tal-aqwa*

---

⁷ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-25 ta' Ġunju 2003, Ċitazz Numru: 2668/1996/2RCP

⁸ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-8 ta' Diċembru 1858;

⁹ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-28 ta' Jannar 1956;

¹⁰ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Novembru, 2003 (Ċitazzjoni Numru. 1715/2001/1RCP)

vantaġġ u nteress tal-istess minuri fl-isfond taċ-ċirkostanzi personali u 'de facto' li jkun jirriżultaw mill-provi tal-każ li jrid jiġi riżolut...”

Il-Qorti għaldaqstant għandha s-setgħa illi jekk ikun fl-aħjar interess tal-minuri, tafda wieħed biss mill-konjuġi bil-kura u l-kustodja tal-minuri u dana ai termini tal-Artikolu 56 tal-Kodiċi Ċivili¹¹.

APPLIKAZZJONI TAL-PRINĊIPJI LEGALI GĦALL-KAŻ ODJERN

Il-Qorti tifhem illi s-sitwazzjoni tal-kura u l-kustodja tal-minuri, kif inhi, u cioe kura u kustodja kongunta bejn iż-żewġ ġenituri, fejn ir-residenza tal-missier lanqas biss hija magħrufa, tista' toħloq inkonvenjent kbir. Tista' wkoll taffetwa negattivament fuq il-ħajja tal-minuri bħal ma ġara fil-każ odjern, fejn il-minuri, ma jistgħux isiefru.

Fil-każ in eżami, jirriżulta illi l-intimat ma weriex interess illi jżomm il-kuntatt ma' wliedu u lanqas jgħaddilhom il-manteniment lilhom dovut.

Illi in vista ta' dan suespost, il-Qorti ma tarax għalfejn m'għandhiex takkorda il-kura u l-kustodja tal-minuri X Y u N H esklussivament u unikament f'idejn l-attriċi.

DEĊIDE

Għalhekk, għal dawn il-motivi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talbiet kollha tar-rikorrenti u tiddikjara li l-kura u l-kustodja tal-minuri X Y B u N H B qed tiġi fdata unikament u esklussivament f'idejn ommhom ir-rikorrenti A B. Konsegwentement, ir-rikorrenti hija awtorizzata sabiex tieħu hi weħidha kull deċiżjoni, kemm ordinarja, kif ukoll straordinarja relatata mal-minuri. L-attriċi hija wkoll awtorizzata

---

¹¹ Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

sabiex tapplika u tikseb passaporti għal uliedha minuri X Y B u N H B, kif ukoll iġġeddidhom, mingħajr il-ħtieġa tal-kunsens tal-missier li huwa assenti, jew ta' kwalsiasi Qorti oħra.

Bl-ispejjeż jiġu sopportati mill-intimat, b'dan illi l-attriċi għandha provviżorjament tħallas id-drittijiet tal-Kuraturi Deputati.